

hiruka

202. zenbakia

NEGUKO BEREZIA • 2023ko abendua

GABONAK 2023

Abendu hotza, neguaren bihotza

ANTZERKIA

ABENDUAK 22 OSTIRALA 19:30 / 8€

MUSIKA

URTARRILAK 12 OSTIRALA 21:00 / 6 €

URTARRILAK 4 OSTEGUNA 19:30 / 8€

HAURRAK

URTARRILAK 14 IGANDEA 18:00 / 6 €
4 urtetik gora

Erakunde laguntzaileak

foru aldundia
diputación foral

Aldizkari honek Bizkaiko Foru
Aldundiaren laguntza jaso du.

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

Kultura eta Hizkuntza Politika
Sailak (Hizkuntza Politikarako
Sailburuordetzak) diruz lagundua.

Aurkibidea

ELKARRIZKETA

Aritza Bergara: *Izena duen guztia omen da* 4-5

MUNDUKATUAK

Nola bizi dituzte Gabonak beste herrialdeetan? 6-7

2023ARI AGUR

Urteari begirada, 12 bertsotan 8-19

ELKARRIZKETA

Saioa Hernandez, psikologoa: emozioen kudeaketa Gabonetan 20-21

FACEGUK

Nolakoa izan da zure 2023a? 22

HELDUENTZAKO OPARI-PROPOSAMENAK

..... 24-25

GABONETAKO AGENDA

..... 26

KOLOREZTATU GABONAK

..... 27

IPUINA

Behinola baino hobeto 28-29

HIRUKIRA OLGETAN

Etxeko txikienentzako denborapasak 30-31

UMEENTZAKO TUTORIALAK

..... 32

OLENTZERO ETA MARI DOMINGIRENTZAKO ESKUTITZA

..... 33-34

IRITZIAK

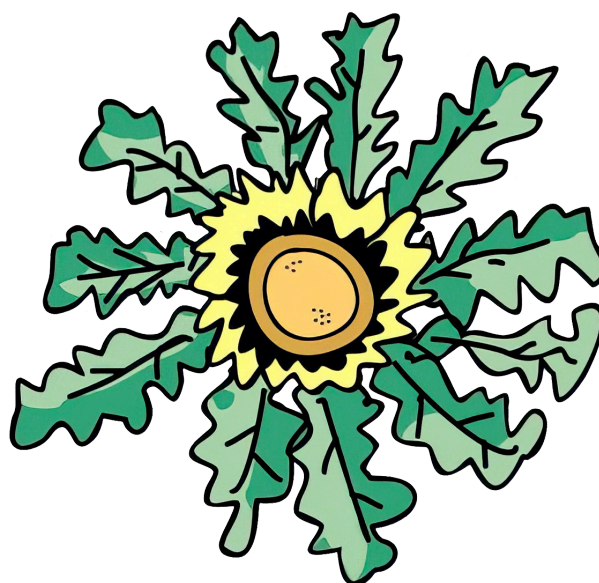
..... 35

GABONETAKO ZOZKETA BEREZIAK

..... 36-37

USATEGI

..... 38

Aritza Bergara Dibulgatzailea

«Mitologiara bueltatu naiz, umeentzako literaturan hutsunea zegoela uste nuelako»

ANDER ZARRAGA ►

Durangoko Azokako berritasunen artean, Aritza Bergarak ere bere liburu berria ere aurkeztu zuen: *Izena duen guztia omen da*. Irakurtzen hasten ari diren umeentzako berariaz egindako liburua dela azaldu du, ilustrazio eta guzti. Gainera, liburuako orrialdeetako edukiak Interneten denentzat erabilgarri jarri dituzten bideo laburrakaz ere osatzen dira.

Orain arte, euskal mitologiaren gaia asko jorratu duzu zure liburuetan, ume txikientzat bideratutako atala falta zela ikusi zenuen? Bai, badaude liburu batzuk, baina nik uste dut nahiko partzialak direla, mitologiaren zati bat ukitzen dutelako bakarrik. Ipuinak daude eta pertsonaia mitologiko ezagunenak bakarrik azaltzen dira horietan: Herensuge, sorginak... Guk 29 pertsonai sartu ditugu liburuan; arazoa da ez dagoela denen arteko batasuna, hau da, mamarroak, familiarrak eta galtzagorriak gauza bera dira? Batzuetan izen ezberdina daukate, baina, deskripzioa ikusita, pertsonaia bera direla dirudi, beste batzuetan zalantzak daude. Azkenean,

Atzerriko mitologia
«Penagarria da gazte askok zinetik atzerriko mitologia jasotzen dutela, baina ez dutela hemen duguna hain ondo ezagutzen»

Bergarak umeentzako

zerrenda luzeagoa zen, baina nik gehienak sartzen saiatu naiz, liburuaren orrialde-kopurura ere moldatu behar izan naizelako. Lan honekin konturatu naiz gauza polit asko egiteko aukera eta beharra dagoela, umeek oraindik sinisten dutelako, eta eskoletara hitzaldiak ematera noanean eta bideoak jartzen dizkiedanean ikusten dut nola aldatzen zaien aurpegia, eta horrek ere asko betetzen nau.

Nolakoa da liburua? Liburua orain arte egin denaren ezberdina da. Pertsonaiak ezagutze-ko ez dago ipuinik, pertsonaien deskribapen labur bat dago, Aritz Garciaeren ilustrazioekin eta adimen artifizialarekin sortutako irudiek osatuta. Umeak aspertu gabe irakurtzeko modukoa egiten saiatu gara, letra larriarekin eta eduki laburrekin.

KALITATEZKO HEZKUNTZA EUSKARAZ

BETIKO IKASTOLA

www.betikoikastola.eus
Artatza auzoa, 84, (48940) Leioa
info@betikoikastola.eus
94.464.23.64

KONFIANTZAZKOA ETA HURBILA

- 0-16 adin tartea.
- Euskara eta euskal kultura onarri.
- Ingelesa Haur Hezkuntzatik.
- Guraso kooperatiba.
- Herritarra eta eraldatzailea.
- Autobus zerbitzua 2 urtetatik aurrera.
- Bertako janaria, ikastolan sukaldatua.
- Proiektu berritzaileak:
- Konfiantzaren pedagogia, EKI, KiVa...
- Irakasleen etengabeko prestakuntza eta inplikazioa.

egin duen liburu berrian euskal mitologiako pertsonai nagusiak bildu ditu. IKER TORRE NAVARRO

Horrez gain, pertsonaia bakoitzak QR kode bat ere du bere orrialdean, nora darama lotura horrek? Erabilera askeko edukiak dituen www.euskalmitologia.eus webgunera darama, baina hori erabiltzeko ez dago zertan liburua eduki behar, helburua baita bertan dauden materialak ikastetxeetan ere erabiltzea. Liburua hartzen dutenek pertsonaiaren deskribapena irakur dezakete eta QR kodea eskaneatuz webgune horretara joango dira; horretan, gainera, Yannick Vergara aktoreak narratutako bideo labur dago, pertsonaia bakoitza bere ingurunean ikusi ahal izateko.

Mitologia modu oso lokalean lantzen duzu, baina gauza globala ere bada, ezta? Badaude mitologiako hainbat elementu komun eta unibertsalak direnak, baina, gero, herri ba-

Mitologiaren unibertsaltasuna

«Mitologia herri guztiek daukaten mundua ulertzeko eta interpretatzeko modu bat da. Elementu unibertsalak daude, eta gero bakoitzak bere interpretazioa egiten du»

koitzak bere interpretazioa egiten du. Adibidez, hitzaldietan euskal mitologia beste herrialde batzuetakoarekin konparatzen dutanean, denek uste dutela Basajaun euskal mitologiaren gizakia dela bakarrik, baina antzekotasun handia du Jeti, Bigfoot edo Sasquatch bezalakoekin. Leku guztietan pertsonaia nahiko antzekoak daude eta pentsatzen dut gure mentalitate kolektiboan geratzen den aztarna dela, Basajaunaren kasuan, sapiensak eta neanderthalak elkarrekin bizi izan ginenekoa; hori horrela balitz, pentsa noraino garamatzan mitologiak.

Iskidi taldeak zure liburuetan oinarritutako ikuskizun mitologiko bat ere garatu du. Nola da hori? *Mitologika* liburuan oinarrituta, Irurtzungo taldeak pertsonaia mitologikoen kalejira egiten du eta nik azalpenak ematen ditut horietan; azken finean, helburu berdina daukagu: mitologia modu dibertigarrian zabaltzea eta mantentzea. Gainera, pertsonaia handiak bizirik ikustea ikusgarria da. Baimena eskatu zidatenean, esan nien mitologia herriaren ondarea dela, eta lehen kalejira ikusi nuenean pentsatu nuen liburuari bizitza eman ziotela; oso momentu magikoa izan zen.

Euskal mitologia apur bat alderatuta zenuen orain arte, eleberri beltza edo salaketa literatura jorratzen aritu baitzara; mitologiara itzultzea erabaki duzu? Gogoratzen dut Bilboko Liburu Azokan Toti Martinez de Lezea idazlea hurbildu zitzaidala eta galdetu zidala ea noiz bueltatuko nintzen mitologiari buruz idaztera: «Guk biok egiten ez badugu, nork egingo du?». Egia da beste idazle batzuk ere badaudela gutaz gain, baina bera izan zen mitologiari buruz berriz ere idazteko akuilua sartu zidana, eta gai bera umeen eta gazteen ikuspuntutik jorratzeko aukera bezala ikusi nuen orduan. ◀

ATE IREKIAK

ABENDUAK 20 21 URTARRILAK 24 25

EMAN IZENA >>> SANIKOLAS.EUS/ZATOZ

ERDIGUNEAN

Areneazpi Kalea, 15 (48991)
Getxo, Bizkaia

94 430 54 78
ikastola@sanikolas.eus

f i y

Gabonetako ilusioa, munduan

Wojtek Serafin | Polonia

«Postrearen ostean, mezara joaten da familia osoa»

Abenduaren 6an hasten dira Gabonak Polonian. «Egun horretan, San Nikolas ateratzen da, Aita Noel gisako figura, eta detaile txikiak ematen dizkie umeei», azaldu du Serafinek. Opari handiagoak, al-diz, abenduaren 24an banatzen ditu, Gabon Gaueko afaria egiten den egunean. Katolikoek arraina bakarrik jaten dute afari horretan, eta 25eko bazkarian, haragia eta bestelako jakiak. «Mahaian 12 plater jaten ditugu tradizioz, 12 apostolu katolikoak gogoratzeko. Baina familiaren arabera sei edo bederrati jartzen dira». Afaria «lehenengo izarra» ateratzen denean hasten da, eta hori, arrastiko 17:00etan izan ohi da, Polonian goizago egiten delako gaua. Gainera, afaltzen hasi aurretik, pertsona bakoitzak ostia-santu bat du bere plateran, eta hori apurtzean, zoriona opatzen diote elkarri. Postrearen ostean, familia osoa mezara joaten da, euren ohiko elizara.

Sheila Perez Victorio | Peru

«Indioilarra, txerria eta txokolate beroa jateko ohitura dugu»

Familian eta etxean ospatzen dituzte Gabonak Perun. Perezen familiaren kasuan, beti joaten ziren amonaren edota osaba-izeben etxera afaltzera, eta Gabonak familia osoa batzeko aitzakia zen. Egun, familia leku ezberdinetara lekualdatu da, eta, horregatik, gutxiago elkartzen dira afarietan. Janariari dagokionez, Ameriketako Estatu Batuetako Gabonetakoaren antzekoa da: «Indioilarra, txerrikumea eta txokolate beroa jateko ohitura dugu». Halaber, Aita Noelek ekartzen ditu opariak, eta ez dituzte Erregeak ospatzen. «Batzuetan, lagun sekretua ere egiten dugu eta elkarri opariak ematen dizkiogu». Erlijioari dagokionez, Perezek aitortzen du euren Gabonetan ez duela pisu handirik, baina abenduaren 24an jende askok Jesusen jaiotza jartzen du euren etxeetan. «Hala ere, guretzako garrantzitsuena da familia batzea gauden tokian gaudela».

Zatoz **HH**-ko espazio berriak eta Hezkuntza Proiektua ezagutzera

IKUSI HAUR
HEZKUNTZAKO
BIDEOA

Biharko Mundua Amestu

HH

ander deuna
IKASTOLA

Ikastolenkartea

zehar

Ohi legez, abenduagaz batera Gabonak heldu zaizkigu. Tokiko ospakizunak ezagutzen ditugu, baina zelakoak dira munduko beste lekuetan? Horri erantzuteko, gureru bizitzera etorri eta kanpora joan direnengana jo dugu.

Aratz Gago | Norvegia

«Gabon-argiek negu polarrari bizitasuna ematen diete»

Garaiotan, hilabete bian zehar, eguzki-argi barik bizi dira Norvegiar eta, ondorioz, azarotik ikus daitezke Gago bizi den herri txikiko etxeetan Gabon-argiak piztuta, «iluntasunari aurre egiteko eta, era berean, herriari berotasuna emateko». Hala, Gabonak oso garrantzitsuak dira inguru hartan, azaroaren 19tik urtarrilaren 19ra arteko negu polar edo Mørketid delako horri bizitasuna ematen dietelako koloreetako argiek, «Gabon idilikoak irudikatuz, eta familia eta lagunak elkar sutondoan eta jateko piloagaz lasai egoteko». Ospakizunei dagokienez, abenduaren 24-25ekoak «gurearen modukoak dira», baina 26an ere jai-eguna dute: «Gabonetako bigarren eguna deritzote». Opariak hilaren 24 gauean banatzen ditu Santa Klausak, baina hurrengo eguneko bazkariko jatekoa amaitu arte «inork ez ditu ukituko»; orduan, adi, banan-banan zabalduko dituzte.

Zohartze Palacios | Austria

«Argiak hiri osotik jartzeari izugarri gustatzen zaie»

Mendiak eta elurra nagusi diren herrialde honetan, urte berriari ondoetorria emateko mendian elkartu ohi dira suitzarrak, eskiatzeko. Abenduaren 24an, aldiz, berton bezala, familian batzen dira, okela patata egosiakaz jatera, batez ere. Zohartze Palaciosak dioenez, ez dute ezer berezi prestatzen ospakizunotarako. Hala ere, azaldu du *weihnachtsgetzli* «gaileten kontuak» indar handia duela bertan, «pilo bat gustatzen zaie horiek kozinatzen orduak ematea». Opariei dagokienez, abenduaren 6an, Samichlaus-ek kakahueteak eta txokolata ekartzen dizkie umeei eta, abenduaren 24an, berriz, opariak. Orokorrean, Palaciosak dio ospakizun lasaia direla Gabonak han, baina nabarmendu du izugarri gustatzen zaiela hiriak Gabonetako argiez betetzea eta *weihnachtsmarkt*-ak —Gabonetako azokak— edukitzea *glühwein*-a —ardo beroa— edateko eta jendea elkartzeko.

AURTENGO OPARIRIK ONENA: ESKALADA
ESTÉ AÑO REGALA ESCALADA

SputnikClimbing
BERANGO

**ARANTZA
ETXEBARRIA**
Hartz-Klinika

Odontologia orokorra
Ortodontzia

Periodontzia
PADI

Bidebarri 27, behe eskuina · ALGORTA

944 307 696

Bizitzaren garestitzeak markak hautsi ditu, eta gero eta garestiagoa da erosketa-saskia betetzea

Inflazioa izan da urteko lehen hilabeteetan ekonomialariek gehien erabili duten hitza. Makroekonomiaren hiztegi korapilatsutik harago, herritarrok nabari izan duguna da jakien, erregaien, elektrizitatearen eta, oro har, bizitzaren prezioak mugarik gabeko hazkunde-espiral batean daudela; aldiz, soldatek bere horretan jarraitzen dute.

TESTUA: ANDER ZARRAGA ARGAZKIA: IKER RINCON MORENO

Iñigo Kortazar Elias Algorta

*Bi mila ta hogeita
hirugarrengoa
prezioak zerutik
utzita badoa.
Guztia zenbakitan
jartzeko gogoia:
KPIak izan du
aro txit zorua.*

*Guztiok begiratzuz
gure poltsikora.
Beharrezko ez balitz,
litzateke hoba.
Erosketa-saskiak
a zelako proba:
soldatak berdin eta
prezioak gora.*

*Lurrunduz bizitzako
hainbeste aurrezki.
Interes-tasa ere
ez dabil hain ezti.
Hala ere mundua
badabil amesti.
Gizatasunez merke,
prezios garesti.*

Laster, Sopelak eskola berria izango du herriko ikastetxeen leku-arazoak konpontzeko

Naroa Torralba Rodriguez Larrabasterra

*Uneoro da niretzat
ikasleon garai
jakinmina delako
asegaitz eta guai.
Sarrionandiak ere
izan du aipagai
zerrendatuz kalea
mendi, parke nonahi:
zinema eta beharbada
eskola ere bai.*

*Zipiriñe gelditu
zen txikiegia
konponbidea behar
zuen, alegia.
Alderdiak elkarri
ateraz begia,
halakoetan galtzaile
omen da egia:
politika ez baita
alderdikeria.*

*Jaurlaritzaren esku
dago dena, bapo!
Komunitateak gogor
eutsi diolako.
Euskaldun izan dadin
ezein norbanako
eta ez segregatzaile,
elitista, opako.
Eskola publikoaz
harro gaudelako!*

Hainbat protesta eta gero, Itzulbatzeta/Romoko nagusien etxea bota dute

Auzoko bizilagunen protestak eta manifestari batzuen atxiloketak gorabehera, azkenean, Lope de Vega kaleko 12. zenbakian zegoen eraikina bota dute, Getxoko Udalak eta Bizkaiko Foru Aldundiak belaunaldien arteko zentro bat eraikitzeko. Borroka galdu arren, Ibar Nagusien Etxea elkarteak egoitza berria du orain Santa Eugenia plazan.

TESTUA: ANDER ZARRAGA ARGAZKIA: HODEI TORRES ▶

Peru Irastorza Santxo Algorta

*Denbora denokiko
nahiz izan despota,
haren bertuteen alde
behar da borroka.
Baina batzuek zuten,
logikaren kontra,
urteek eraikia
segundutan bota.*

*Nagusien etxea
bilakatuz lurpe,
gazte proiektu oro
hauts bihurtu dute.
Natura saltzen duena
adreiluen truke,
gero hiri berdetzat
salduko digute!*

*Itzubaltzetan gisa,
edonon antzeko,
aukerarik ez baita
auzoan zahartzeko.
Ez al da momentua,
neurriak hartzeko,
ta porlan arrakalak
lorenz zartatzeko?*

Eskualdeko hainbat gunetan aerosorgailuak jartzeko aukera ireki du Eusko Jaurlaritzak

Eusko Jaurlaritzak EAEko hainbat txokotan zentral eolikoak jartzeko aukera plazaratu du, tartean, Gorkizen eta Lemoizen. Egitasmoak, gauzatzetik urrun egon arren, betiko eztabaida piztu du: energia berriztagarria, bai; baina non eta nola? Bitartean, Armintzatik bi miliara, itsaso erdian, 75 metroko aerosorgailua probatzen ari dira.

TESTUA: ANDER ZARRAGA ARGAZKIA: EUSKO JAURLARITZA ►

Jone Uria Albizuri Getxo/Algorta

Lemoiz, nuklearraren freno epikoa.

Handik gertu jarri nahi da eolikoak.

Energien historiak dakarren zikloa, zer da poetikoa ala ironikoa?

Hain berde ba ote da haizezko delako?

Alternatiba al da behar denerako?

Ai ez bagenu ez hau, ez beste beharko... Baina prest ote gaude deshazkunderako?

Petroleoak inoiz ez agortzea zail du,

eta alternatiba noraino den zaildu!

Hazi nahian nahiz eta hain bizi lasai gu, kolpea uste baino lehen iritsiko zaigu.

Atzeritarrei esker, gero eta askotarikoagoa da Uribe Kostako gizartea

Eskualdeko pertsona etorkinen kopurua apurka-apurka handituz doa, eta, datuen arabera, etorkizunean are gehiago haziko da. Besteak beste, atzerrian jaiotako gizon-emakumeak biztanleria osoaren % 9,97 dira Uribe Kostan (17.296 pertsona), orain 20 urte baino % 5,7 gehiago. Horien guztien ia erdia Getxon daude errolatuta.

TESTUA: NAHIA MARTINEZ GONDRA ARGAZKIA: HODEI TORRES ▶

Inazio Vidal Gurrutxaga Leioa

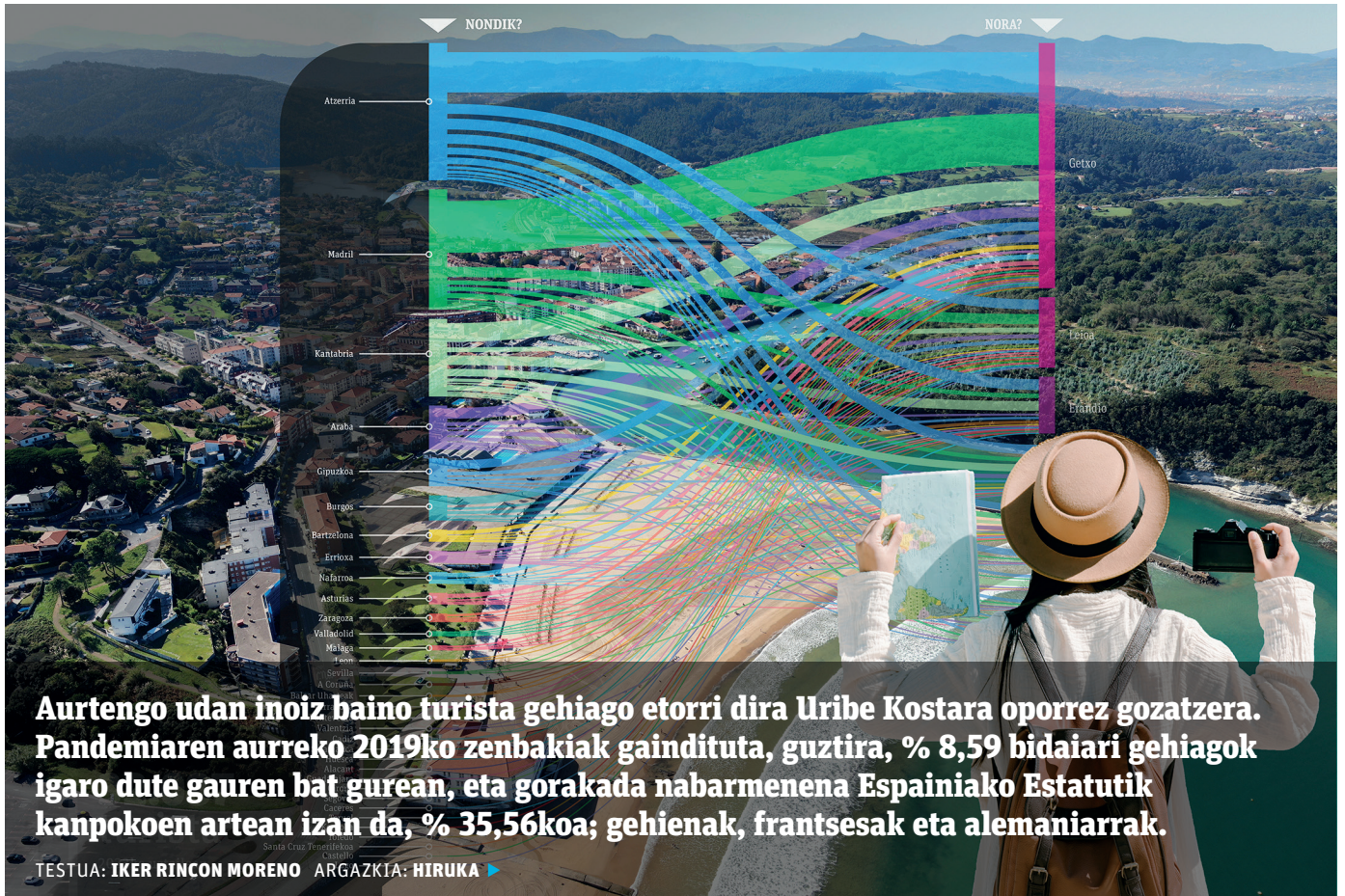

*Askok bere herritik
egiten du alde.
zenbat guraso, ume,
agure, nerabe...
Horietatik asko
lan munduan daude
baliabide eta
kontraturik gabe.*

*Haien sufrimenduak,
haien herriminak,
daudenera moldatu
nahi eta ezinak...
Nahiz ta ozen diogun
garela berdinak,
gutxiesten ditugu
sarri etorkinak.*

*Egoera okertzen
da egunez egun
eta honetan denok
garenez errudun...
Harrera herri gisa
nahi badugu jardun,
denok ikuspegia
aldatu dezagun!*

Uribe Kosta puntako turismo-jomuga bihurtu da, atzeritarrentzako batez ere

Unai Angulo Aldekoa Algorta

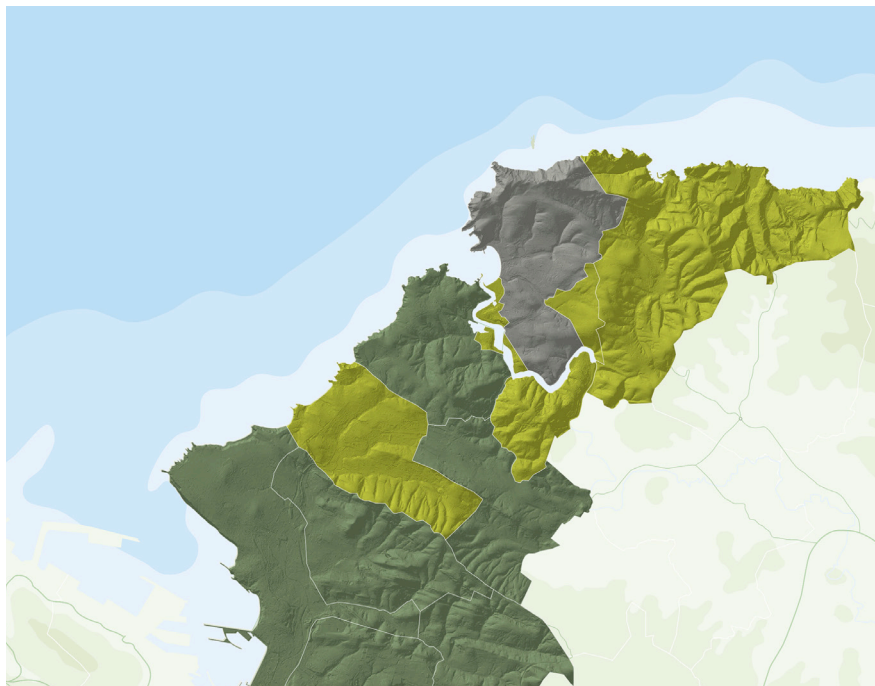

*Gure Uribe Kosta
hain zoragarria.
Itsasoa, mendia
berde ta gorria,
turismoarentzako
erakargarria.
Gugana datorrena
ongi etorria.*

*Baina zein da nahi
dugun turismo modua,
kruzeroko turistak
dakarren dirua?
Badaude alternatibak
ta bada ordua,
jasasangarria izan
behar da eredua.*

*Turistak izan gara
munduan nonbaiten,
ezin dugu eskatu
ez duguna egiten.
Errespetuz tratatu,
onartu zer diren,
hango ta hemengoak
konpondu gaitezen.*

Hauteskundeen ostean, asko aldatu da Uribe Kostako udalen panorama

Maitzaren 28ko udal-hauteskundeek zeharo aldatu zuten Uribe Kostako udalen egoera. EAJ gailendu da Erandion, Leioan, Getxon, Berangon eta Barrikan. Aldiz, EH Bilduk Lemoizko, Sopelako, Plentziako eta Urdulizko aginte-makilak jaso ditu. Gorlizen, Gorliz Bizirik herri-plataformak gobernatuko du bertako Udala datozen lau urteetan.

TESTUA: NAHIA MARTINEZ GONDRA ARGAZKIA: HIRUKA ▶

Mikel Arrate Zelaia Berango

*Emaizak begietan,
non kokatu muga,
gazteok ez baikaude
begira zerura.
Pertsonalki ez nuke
asumitu gura,
abstentzioa eta
haren diktadura.*

*Anbulategian zain
jendea luzaro,
mila eurotik behera
etxerik ez dago,
berdeguneak ere
galduta zeharo.
Hurrengoan bereizi
ditzagun bi aro.*

*Udal-hauteskundeak
ez dira bakarrak:
kongresuko partaide,
senatu ta abarrak.
Datozenetarako
zorroztu adarrak,
berritzera gatoz ta
lehendakari zaharrak!*

Ohiko normaltasunera bueltatuta, udalerriko jaiak izan dira udako protagonistak

Uda honetako jaiak ez da aspertzeko astirik egon. Askotarikoak izan dira gozatutako ospakizunak, baita sortutako oroitzapenak ere. Hala, Uribe Kostako herritarrek eta kuadrillek dena eman dute udako festak antolatzen eta egitarauak osatzen: kontzertuak, herri-bazkariak, herri-kirolak, kuadrillen jaitsierak, lehiaketa gastronomikoak...

TESTUA: NAHIA MARTINEZ GONDRA ARGAZKIA: ANDER ZARRAGA ▶

Josu Arroyo Izkoa Algorta

*Sanjuan, sanpelaio eta
sanpedroak gero.
Udan oro da urre,
ekaina ezkerro.
Denok bihurtzen gar
festaren bezero.
Zer litzateke uda
jairik ez balego?*

*Bertsoak ere franko,
udako jaietan.
Gautxorien kantuak
bazter guztietan.
Sanferminetan edo
sanantolinetan.
Denok gara Egaña
alkohola zainetan.*

*Adin batera helduta
nostalgia dator.
Onartu beharreko
baieztapen bat hor.
Zenbat mozkor xelebre,
zenbat jende jator!
Ai, garai eder hura
berriro baletor!*

Mecaner enpresaren itxiera-erabakiaren aurrean, langileek bideragarritasun-plan bat gura dute

Irailean iragarri zuten sindikatuek Stellantis multinazionalak Urdulizko Mecaner trokelgintza sektoreko enpresa itxiko zuela. Ondorioz, 144 langile lan barik geldituko dira, baita garbiketa azpikontratako beste lau ere. Horren aurrean, beharginek bideragarritasun-plan bat egiteko prozesua hasi dutela jakinarazi zuten azaroaren 24an.

TESTUA: IKER RINCON MORENO ARGAZKIA: AROA SOTELO VELASCO ►

Josu Landeta Egurrola Getxo

*Geroa zapuzturik
mila eta bat zatiz,
indar bizian gatoz
airea ebakiz.
Infernu bat dugu zain
tankera basatiz,
Deabruak izena
dauka Stellantis.*

*Jendartean garrantzi
handia du zaintzak,
baina langileria
hartzen al da aintzat?
Batzuen etekinak
besteontzat gaitzak,
multiNAZionalak
dira jasangaitzak.*

*Euskaldunan egin zen
borroka aparta;
Mecaner-en ez al da
halakorik falta?
Atzean jendea eta
aurrean pankarta,
joka dezagun tinko
azkenengo karta.*

Euskararen normalizazio prozesua gelditu eta gazteleraren defentsa hasi dela salatu dute

Euskararen aldeko aldarria ozen entzun zen azaroaren 4an Bilbon Euskalgintzaren Kontseiluak antolatutako manifestazioan. Euskararen kontra egiten ari diren oldarraldia salatu zuten milaka lagunak eta, ildo horretan, Iñigo Urrutia legelariak euskararen normalizazio prozesuaren eta horren egungo egoeraren berri eman zuen Getxon.

TESTUA: IKER RINCON MORENO ARGAZKIA: IKER TORRE NAVARRO ►

Joseba Santxo Uriarte Getxo

*Oldarraldiarentzat
hiru antidoto.
Lehena legebidez
egitea joko;
kereilak ipintzea,
hiru segundoko,
epai zuzenarekin
egin arte topo.*

*Mobilizazioa
dugu bigarrena,
indar erakusketa
kalean barrena.
Lerroburu denetan
euskara aurrena;
ezin da txarra izan
horrek dakarrena.*

*Hirugarrenerako
mingain punta jalgi:
euskaraz egin beti
hitz eta esaldi.
Kukurruku dagigun
berbaldiz berbaldi,
oldarraldia bihur
dadin 'oilarraldi'.*

Greba feminista orokorrak eskualdeko kaleak bete zituen zaintza-sistema kolektiboaren alde

Hego Euskal Herriko mugimendu feministak eta gehiengo sindikalak deituta, historiako lehenengo greba feminista orokorra egin zuten azaroaren 30an. Hala, beste hainbat lekutan bezala, Uribe Kostako udalerri ezberdinetako kaleak milaka lagunez bete ziren zaintza-sistema kolektiboaren beharra aldarrikatzeko.

TESTUA: IKER RINCON MORENO ARGAZKIA: ANDER ZARRAGA ▶

Aitor Esteban Etxebarria Itzubaltzeta/Romo

Mugimendu moreak
hona ekarria,
zaintzaren garrantzia
bihurtu da aldarria.
Nagusi zein umea
altzoan jarria,
irudikatzen dabe
bizi-oinarria.

Emakume prekario
edo migratua,
dabil zaintza ardura
osorik hartua.
Behar unibertsala
dala onartua,
ezin dogu onartu
halako patua.

Eskutan banderola
eta triptikoa,
salatu gura dogu
mundo honen zirkoa,
zaintza sistema oso bat
balitz begikoa,
beharko leuke duina
eta publikoa.

Bertoko klima epela edo atlantikoa «mediterraneizatzen» ari dela ohartarazi dute

Muturreko egoera meteorologikoak bizi izan ditugu inguruotan azken urteotan. Protagonista dira bero handia, prezipitazio bortitzak eta haize gogorrak, baita lehor aldiak ere, Euskal Herriko hegoaldean bereziki. Adituak ohartarazten hasi dira klima-aldagaietako aldaketa horiek gure klima «mediterraneizatza» eramaten ari direla.

TESTUA: IKER RINCON MORENO ARGAZKIA: HIRUKA ►

Peru Vidal Gurrutxaga Leioa

*Itsasoak plastikoz
betetzen ditugu,
basoetan zuhaitzak
mozten dihardugu
honek itxura oso
eskasa hartu du
ikutzen dugun dena
izorratzen dugu.*

*Eta klima aldatu
dugunez horrela
lehortea, euri jasa,
zein negu epela
konturatu gaitezen
azkar ahal dela
geure buruen kontra
egiten gaudela.*

*Gai honetan nola ez
dudan jakintzarik
ez nuke nahi pasatu
gaurko aukerarik
sortu zaidan zalantza
hau argitu barik
honek ba ote dauka
atzera bueltarik?*

Saioa Hernandez Psikologoa eta sexologoa

«Kutsu negatiboa kendu behar zaio bakardadeari edota beste Gabon eredu batzuei»

NAHIA MARTINEZ GONDRA ►

Gabonak ate joka ditugu, eta, horregaz batera, sarritan gure barneko emozio koktela ere nahasten hasten da. Garai honetan, ohi baino emozionalagoak egoten gara eta, askotan, espektatiba eta helburu ezberdinak ezartzen dizkiogu gure buruari datorkigun urteari begira. Horregatik, Saioa Hernandez psikologoagaz elkartu gara Gabonetako emozioen kudeaketaz hitz egiteko, baita urte berriko autoproposamen horien atzean zer ezkututzen den hausnartzeko ere.

Urte berriagaz batera, pertsona askok urtearen nolabaiteko balantze bat egiten dute: momentu onak eta txarrak errepassatu, nola sentitu diren identifikatu... Zelan eragiten digu psikologikoki urte akabuak? Garai berezia da, beraz, adi ibili behar gara. Alde batetik, urteko balantzea egitea pertsona batzuentzako baliagarria da; laguntzen die jakiten urte horretan norekin, zertan eta non eman duten denbora. Horren bidez konturatzen gara zeren falta dugun. Hala ere, batzuentzako, euren izaeragatik, denboraren kontzepzioagatik edota kulturagatik balan-

Jende askok ez ditu Gabonak gustuko...

«Nik uste jende askok ez dituela gustuko gauza askotara behartzen gaituztelako. Onartu behar dugu hauek ondo pasatzeko data batzuk direla, eta egotea aukera bat dela, ez betebeharrat. Jendea lasai utzi behar dugu nahi duen hori egiten»

tzea egitea ez da positiboa izaten. Izan ere, azterketa batean egongo balira bezala sentitu daitezke eta, beharbada, haientzako ez da komenigarria hainbeste pentsatzea urtean zehar jazotako gertaeren inguruan.

Nola kudea ditzakegu sentimendu zaparrada horiek? Gabonetan sentiberak eta maitekor egotera estimulatzen gaituztela uste dut. Guk geuk hesi bat eraiki behar dugu, nolabaiteko babes bat, normalean gauza batzuekiko ni berez sentikorra ez banaiz, horretan mantentzeko nahiz eta Gabonak izan. Miseria eta bakardadea urte osoan dago, ez soilik Gabonetan. Halaber, kutsu negatiboa ere kendu behar zaio bakardadeari edota beste Gabon eredu batzuei: batzuk Gabonak bakarrik pasatu nahi badituzte, guk ezin ditugu horre-

dermitek
by Grubostop

Badakizu barizeak desagerrarazi daitezkeela berme guztiekin?

Lehen kontsulta eta ekografia dohan

INFORMAZIONE GETXOGASO P.S.E. 92/21

GetxoGasol

Urteko 365 egunetan gaude zabalik

- Garbiketa gunea
- Denda eta okindegia
- GnG tailerra
- Solaguren Jatetxea

☎ 944 301 500

📍 Getxo eta Berango artean

GetxoGason Euskararekin bat!

Saioa Hernandez Algortan lanean diharduen psikologoa eta sexologoa da. AROA SOTELO VELASCO

kiko demandak edota penak sortu. Gainera, familia eredu guztiak dira baliagarriak, eta ondo pasatzeko gutxi behar dugu. Esaterako, familia bat izan daiteke Salvadorreko ama bat bere semarekin afaltzen, eta horri balioa eman behar zaio.

Urte berriari begira autoproposamen edota espektatiba altuak ere sortzen ditugu. Zergatik pertsonok hasten gara helburu horiek guztiak markatzen urte akabuan? Lehen aipatu dudan gehiegizko estimulazioak eragina du helburu berriak zehaztean. Izan ere, urteko garai honetan iragarki asko ikus ditzakegu, gimnasia joateko edota haurdun gelditzeko klinika pribatuak, esaterako. Ez dira kasualitatea. Gabonak oso bolada interesgarria dira balore matxistei eta patriarkalei adi-

Amamen rola

«Amamen eta alaben lana da antolaketa, prestakuntza eta, askotan, familia bakoitzeko tirabirak sostengatzea. Egia da amamak falta direnean, familia ugaritan gutxiago elkartzen dela. Oso emozio lan neketsuak uzten dizkiegu emakumeei, eta, bereziki, amamei»

tzeko, emakumeei zein gizonezkoei eragiten dizkietenak. Zenbat mezu daude lotuta osasunarekin edota sistema lodifobo batekin? Hala, autoproposamenak egitean hausnartu beharra dugu nondik egiten dugun: eskakizun zurrunetik, ilusiotik edo betebeharetik? Esaterako, zergatik bakarrik bizitzea okerragoa da bikotearekin bizitzea baino? Noski saiatu behar gara nahi duguna lortzen, baina betiere gure buruari ezer inposatu gabe.

Askotan —edota gehienetan— autoproposamen horiek ez dira betetzen. Nola kudeatu dezakegu frustrazioa? Saiatu behar gara gure burua ez epaitzen urtean zehar egin ez ditugun gauzekin. Nire helburua bazen urte honetan etxetik joatea eta lanez aldatzea, esaterako, lasai egon behar gara eta gure buruari maitasuna eman. Autozainketa da gakoa, eta argi izan zeintzuk diren niretzako garrantzitsuak diren gauzak eta zeintzuk ez. Askotan kanpotik datoz guk egin beharreko premisa asko: bikotea edukitzea, argaltzea, amak izatea... Horri aurre egitea oso garrantzitsua da.

Gainera, garai honetan lagun eta ezagun asko hasten dira euren Gabonak sare-sozialetan argitaratzen: afariak, urte akabuko jaiak, jasotako opariak. Nola eragiten digute sareek? Ez gaude ohituta dugunari balioa ematen, izan ere, ziurtzat ematen dugu etxe bat edukitzea, maite gaituen familia bat, ura eta oinarrizko beste gauza asko. Halaber, balioa eman behar diogu desberdina den horri eta egoera berriei. Gabonetan ere, umeak inguruan badaude, fantasien mundura jolasten dugu, baina errealitatearen eta ilusioaren arteko zubi hori gugatik ere eraiki behar dugu. Jai giroa den heinean, nire ustez garrantzitsua da ahalegintzea ahalik eta hoberen pasatzen dugun errealitatearekin. Gure helburua izan dadila jaietz gozatzea. ◀

ZU NON, HAN DA!

58. DURANGOKO AZOKA

AURKEZPEN SOLASALDIA

Abenduak 13 · 19:00 | **Miriam Luki eta Mikel Ayerbe "Argialdiak"**
Casal liburu denda (Getxo-Romo)

AURKEZPEN MUSIKATUAK

Abenduak 16 · 12:00
Harkaitz Cano eta Jon Piris "Ulu egiteko bolondres bila"
Casal liburu denda (Getxo-Romo)

Abenduak 17 · 19:00
Olatz Mitxelena eta Iñigo Martinez
"Arrain hezur bat eztarrian eta pantailen garaipena"
Getxogaso SAU (Getxo)

Nolakoa izan da zure 2023a?

AITOR FERNANDEZ CABRERO
LEIOA

Trantsizio urte bat izan da: ez ona, ez txarra. Guztia normal joan da. Ez dut ezer berririk ikasi aurtan. Egia da prezioak asko igo direla eta bizitza gero eta garestiagoa dela; batez ere, igarri dut oporretan, hala nola hotelak eta bazkariak ordaintzerakoan. Hurrengo urteari eskatzen diot denak berdinarraitzea.

MARIA ISABEL CUADRARO
LEIOA

Urte hau zaila izan da: momentu txar gehiago egon dira onak baino. Hainbeste gauza ikasi ditut aurtan... Bakarrik espero dut 2024a hobeto hastea. Gainera, urtero-urtero proposatzen diot neure buruari erretzeari uztea. Halere, ez dut inoiz lortzen. Ea oraingo honetan ezberdina den.

GARAZI RODRIGUEZ GALIN
LEIOA

Zaila eta larria izan da gerrateengatik eta prezioen igoerengatik. Halere, nik aukera berri batzuk izan ditut aurtan eta alai nago horrekin. Beraz, urte honetatik daramadan irakaskuntza da momentua eta oraina bizi behar ditugula; izan ere, ez dakigu ea hona ere gerratea helduko den.

IKER ASPIAZU
LEIOA

Ondo joan da, Gizarteratze Heziketako lehen ikasturtea bukatu dut eta orain praktiketan hasiko naiz. Gainontzekoa ere ondo: familia eta lagunak ondo eta festarik festa ibili naiz, nire bizitza nahiko arrunta da. Hurrengo urtean, praktikak egin eta gero, lanean hastea gustatuko litzaidake.

MARIA VICTORIA
LEIOA

Otsailean Venezuelatik etorri nintzen Euskadira, beraz, aldaketa eta aukera berrientzako urtea izan da niretzat. Oro har, nahiko atsegingarria izan da, egia esan. Hemen oso ondo hartu naute, Leioan bizitzea atsegina da eta hurrengo urtean nire burua gainditzen eta lanean jarraitu nahiko nuke.

CARLOS GARCIA
LEIOA

Lana eta horrelakoak mantentzen ditut, beraz, pozik egon beharko gara, munduan gauzak dauden bezala egonda ez baita gutxi. Aitzitik, etorkizuna nahiko beltz ikusten dut, Ukrainako eta Palestinako gerrarekin gertatzen ari dena ikusita, edozer gerta daitekeela iruditzen zait.

Urte berrian, Harro Herri, eta Harro euskaraz! Zorionak!

23. korrika
HARRO HERRI
1. fundik Balonarat
2024ko martxoaren 14tik 24ra
korrika.eus

ARTOLOZAGA
Tailerrak ANAIK
Mekanika · Karrozeria · Elektronika

Sopelan
Gatzarrine z/g
94 676 00 13
94 676 38 14
www.talleresartolozaga.com

Sestaon
Miguel Servet, 6
94 472 13 74

BOSCH
Service
Car Service

Jatorrizko bermea mantentzen dugu!

OPARITU REGÁLATE GETXO

Getxo
bizi ezazu

Getxon
daukazu!

Deskargatu parte hartzen duten saltokien zerrenda eta informazioa, zure Getxoko katiua lortzeko.
Descárgate el listado de comercios participantes y la información para conseguir tu taza de Getxo.

Eros itzazu hurbileko opariak au

Aldai ARTISAU-TAPIZTEGIA

Algortako etorbidea, 76. ALGORTA
Tel.: 944 609 031

Artisau-tapiztegia: dekorazioa, erakusketa eta tailerrak.

Oihalak eta margoturiko horma-paperak, metroka salgai.

Irati MODA GAZTEA ETA OPARIAK

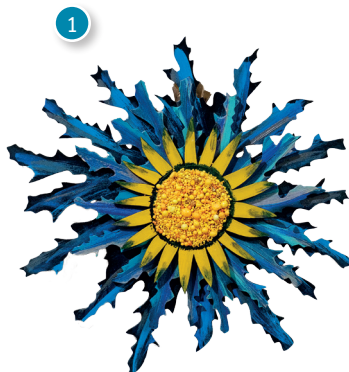

Torrene 2, ALGORTA
Tel.: 944 911 271
iratialgorta@gmail.com

1 Eskuz margoztutako Eguzkilorea
Tamainaren arabera: 35€-40€

2 Daniel Chongen motxila
Tamainaren arabera: 65€-95€

3 Kupreaz metalizatutako hosto naturalen belarritakoak
Tamainaren arabera: 40€-100€

Hiruka OPARITU

Martikoena, 16. ALGORTA
Tel.: 944 911 337
hiruka@hiruka.eus

4 Egin zaitez HIRUKAlagun
urtean 35 euroren truke

Aldizkaria irakurri PDF-an inor baino lehen

Parte hartu askotariko zozketetan

Ondoetorri oparia

rten ere

Eguberrietan bete-betean murgilduta gaudela oraindino zer oparitu ez dakizula? Orriotan, etxe ondoan topatuko dituzun hainbat proposamen dakarzkizugu, Gabonetan ere tokiko komertzioei babesa emateko.

Her EMAKUMEEN MODA ETA IRUDI-AHOLKULARITZA

Algortako etorbidea, 53. ALGORTA
Tel.: 944 040 680
heralgorta@gmail.com

- 5 Maixala poltsoa
95€
- 6 Miriam Ocarizen zapia
225€
- 7 Hika Basque Brand berokia
149,95€

Oso GIZONENTZAKO MODA

Algortako etorbidea, 59. ALGORTA
Tel.: 653 721 056
osoalgorta@gmail.com

- 8 YES-ZEE berokia
169 €
- 9 HEY DUDE botak
99,99€
- 10 ECOALF puntu sudadera
199,90€

Aingara BORDATUAK

Ibaiondo kalea, 13. Itzubaltzeta/Romo
Tel.: 944 038 953
info@bordadosaingara.com
www.bordadosaingara.com

- 11 Mari Domingi jantzia
Dendan galdetu prezioak
- 12 Zapi bordatuak
12€-14€ artean
- 13 Mari Domingi koltxa
24€

Hainbat aukera Eguberriez gozatzeko

Barrika

Abenduak 16 eta 17

11:00 Gabonetako azoka gastronomikoa, udaletxean eta frontoian.

Abenduak 23, zapatua

18:00 Olentzero eta Mari Domingiri harrera. *Oparia* ikuskizuna, txokolatada eta gaztainak, udaletxeko plazan.

Berango

Abenduak 17, domeka

17:00 Olentzero eta bere lagunak: *Baso Magikoa II* ikuskizuna, Berangoeta kultur etxean.

Abenduak 24, domeka

18:00 Olentzero eta Mari Domingiren kalejira eta harrera kultur etxetik frontoiraino.

Abenduaren 28 eta 29an

11:00-13:00 eta 17:00-20:00 Haur parkea, frontoian.

Urtarrilak 3, eguaztena

11:00-13:00 eta 17:00-20:00 Gazteen parkea, frontoian.

Erandio

Abenduak 22, barikua

19:30 Bertso-jira musikatua: Paule Loizaga, Beñat Gaztelumendi eta Kulunkan taldea, Sagarrondo jatetxetik hasita.

Abenduak 23, zapatua

18:30 Olentzero eta Mari Domingiren kalejira Erandiogoikoan.

19:00 Altzaga Abesbatzaren Gabonetako kontzertua, Merkatu Zaharrean.

Abenduak 24, domeka

17:30 Olentzero eta Mari Domingiri harrera Merkatu Zaharrean.

18:45 Kalejira Altzagatik eta antzerkia, Irailaren 23a plazan.

17:30 Olentzero eta Mari Domingiri ondo etorria eta kalejira Ignacio Aldekoa eskolatik hasita.

Getxo

Abenduaren 21etik urtarrilaren 7ra

11:00-14:30 eta 17:00-21:00

Getxolandia, Gabonetako Haur Parkea, Areetako Xake plazan.

Abenduak 22, barikua

17:00 Ipuin kontalaria: *Neguburua*. 4-12 urte arteko umeentzako, Algortako Azebarri kulturgunean.

Abenduak 24, domeka

10:30 Areetako Olentzero eta Mari Domingiri harrera Bizkaia Zubian; gero, Eskoletako plazara joango dira.

11:00 Algortako Olentzero eta Mari Domingiri harrera egingo diete Telletxe plazan. 16:30ean kalejira egingo dute Kristo Erosle plazatik San Nikolas plazara arte.

17:00 Andra Mariko Olentzero eta Mari Domingi: kalejira kiroldegitik musikagaz eta umei harrera, Malakaten.

17:30 Itzulbatzeta/Romoko Olentzero eta Mari Domingik kalejira egingo dute, Santa Eugenia plazan hasi eta amaituta.

Abenduaren 26tik urtarrilaren 4ra

Gabonetan, Gabonetako familia-programazioa RKEen eta Muxikebarrin. Ikusi programazioa hiruka.eus agendan.

Gorliz

Abenduak 24, domeka

18:30 *Olentzero eta Mari Domingi* antzerkia, Aratz Dantza Taldearen eskutik, Eliz plazan.

Abenduak 29, barikua

11:30-14:00 eta 16:30-19:00 Umeentzako parkea, pilotalekuan.

Leioa

Abenduak 17, domeka

18:00 San Bartolome auzoko Olentzero, Auzotarrak Kultur Elkarteak antolatuta.

Abenduak 24, domeka

17:00 Olentzero eta Mari Domingiren kalejira, Elexalde errotan, bertsolarien parte-hartzeagaz.

17:30 Lamiakoko Olentzero Lamiakoko Txikiak Txiki Dantza Taldeak lagunduta, irteera metro-geltokitik.

18:00 Txorierri auzoko Olentzerori harrera, Baserrian; eguraldi txarra bada, Txorierriko Umeen Elkartearen aretoan.

Abenduak 31, domeka

11:30 Kanpanada txiki, Errekalde plazan.

Lemoiz

Abenduak 24, domeka

17:00 Olentzero eta Mari Domingiri ongietorria Andrakatik hasita. Armintza eta Urizarrera joango dira, eta gero antzerkia.

Abenduak 28, eguena

12:00-14:30 eta 16:30-20:30

Adin guztientzako Gabon parkea, Armintzako frontoian.

Plentzia

Abenduak 21, eguaztena

18:30 Eleder magoaren ikuskizuna, Goñi Portalen.

Abenduak 24, domeka

10:30 GoazenUp taldearen ate irekien jardunaldia, itsasadarrean.

18:45 *Olentzero eta Mari Domingi* antzezpena, Plazatxotik kalejira eta antzerkia Eliz plazan.

Sopela

Abenduak 24, domeka

17:00 Olentzero eta Mari Domingiren Gaua. Larrabasterratik aterako dira Udaletxeko plazara joateko.

Abenduaren 26tik urtarrilaren 7ra

11:00-14:00 eta 17:00-20:00

Txu-txu tren, Sabino Arana 11 kalean eta izotz pista, Urgitxieta plazan; sarrera 2 euro.

Abenduak 27, 28 eta 29

11:00-14:00 eta 17:00-20:00

Umeen Gabonetako parkea, Urko kiroldegian.

Urduliz

Abenduak 24, domeka

17:00 Olentzeroren kalejira, Mecanerrekko aparkalekutik hasita.

Abenduaren 28tik 30era

17:00-20:00

Gabonetako haur parkea: puzgarriak eta tailerrak, Iparralde kiroldegian; 30ean, goizez bakarrik (10:00-14:00).

Koloreztatu Gabonak

Behinola baino

Galean behinola lasterka zihoan Latxa ardia, atzetik jazarrika eta deiadarka ardi zurixka bi zeuzkala: «Latxa, Latxa, lau hankako kaka». Nabarra zen Latxa, marroia, artile zuri bat ere ez zeukan.

Denetarik esaten zioten: «kaka eta gorotza, Latxaren lotsa», «marroia eta basa, ardi lokatza», «hara, behiaren gorotzak lau hanka dauzka!». Lagunak egiten ahalegintzen zen, baina, azkenean, lagunik handienak ere barre egiten zuen halakoak entzuten zituenean. Artaldean, beti zegoen ardiren bat Latxari adarrak jotzeko gogoz, eta inguruan ardi multzo batu ohi zen, bee-bee-bee barik, kar-kar-kar barre-zantzoak egiteko. Latxak ezin zuen eraman. Gero eta gehiago aldentzen zen artaldetik, eta Nikanor txakurrak deitzen zionean bakarrik itzultzen zen artaldera.

Latxak hasieran ez zien aurre egiten, ez ezer esaten, baina behin amorrutik beteta garrasika bota zien:

– **Marroia naiz, nabarra naiz, eta zer?**

Aho zabalik geratu ziren artaldeko ardi guztiak, be txikiena egiteko ezgauza. Astebetean ez zioten txintik esan. Gero bakarka barrik, bikoteka edo hirukoteka egiten zioten eraso Latxari. Artaldetik atera eta haren atzetik joaten ziren korrika, biraoka.

Latxa gogaituta zegoen, eta iluntze batean Nikanorrek deitu zionean sasi artean ostendu zen. Ez zuen artaldera batu nahi. Nikanorrek udazkeneko haize fina igarri eta hotzak zegoela-eta, ez zuen ahalegintzen handirik egin, eta han utzi zuen Latxa bakarrik.

Gauean Latxak ote artean babestu zuen bere burua. Lehengoz igaro zuen gau bat berak bakarrik. Pentsatu zuen baino errazagoa izan zen, beldurtu barik egin zuen gaua.

Hurrengo egunean Musko artzainak Latxaren hutsunea igarri, eta txakurrari agindu zion, eskuineko atzamarra bere oinetakoak seinalatzen zituela:

– **Nikanor, ekarri Latxa segituan hona.**

Nikanorrek jakin bazekien ez zela erraza izango, eta Mando eta Handilo ardiei eskatu zien laguntzeko. Mando eta Handilo beti zeuden Nikanorri laguntzeko prest. Artaldeko ardirik handienak ziren, eta artaldea gobernatzen zuten, Nikanor lotan zegoenean.

Beraz, Nikanor, Mando eta Handilo Latxaren bila joan ziren. Aurkitu zutenean, atzetik joan zitzaizkion lasterka otsoen amorrutik. Latxa aurretik eta beste hirurak atzetik: ahausika eta bekereka. Itsaslabarrean zokoratu zuten halako batean. Arineketa aurrez zetoze hirurak, Latxak itsasoa baino ez zeukan atzean. Hurre-

hobeto

Iratxe Ormatza Imatz

Bakiotik Ingalaterraraino egin nuen buelta soziologia ikasteko, York eta Kenteko unibertsitateetan. Handik etorrita literaturan murgildu nintzen. «Hegoak» kronika-liburua plazaratu zidaten 2007an, eta harrezkero, baita hainbat ipuin ere. Aurton, «Printzak begietan» ipuin-liburua argitaratu dut. Umeei eskainitako ipuinek HIRUKAn ikusi dute argia, eta hauxe zortzigarrena da. Gozamena izan dadila zuentzat ere.

ILUSTRAZIOA: ALEX ORBE

hurre izan zituenean, jiratu eta galopan joan zen. Mandok eta Handilok ez zuten izan astirik albora egiteko, eta hegaz joan ziren itsasoraino. Nikanor burutsuagoa izanda, bere burua itsasora bota baino lehen dzanp gelditu zen.

Muskok zer gertatu zen jakin zuenean, gorroto handiagoa hartu zion Latxari, eta Nikanorri esan zion Galean Latxa bakarrik uzteko. Muskori bost Latxak. Hala ere, Musko beldur izan zen beste ardiren bat ez ote zitzaion jausiko uretara, eta mendi aldera joatea erabaki zuen.

Hilabeteak egin zituen gure Latxak bakarrik, negukoak gainera. Eskerrak artilea moztu barik zeukala, eta haize hotzak ez zuen jan negu gorrian. Hainbeste denboran, ohitu ere egin zen bakarrik egotera.

Udaberriagaz, beste artalde bat etorri zen. Goiz batean, ardi batzuk sasi artera hurbildu, eta zer eta artile marroi mordo bat ikusi zuten. Latxak burua ostenduta zeukan, badaezpada, txistik egin barik; ez zen ardiakaz fidatzen. Ardiak artile mordo hartara hurbildu, eta ikusi zuten ardi bat zela.

- **Aizu, non dago zure artaldea?** –galdetu zioten.
- **Ez dakit, udazkenean alde egin zuten** –erantzun zien Latxak.
- **Eta zu ez zinen haiekaz joan?**

– **Ez. Gauza motzak esaten zizkidaten, eta artaldetik zokoratzen ninduten, artilea nabarra daukadalako.**

– **Eta? Artilea diferentea da ardi batetik bestera.**

– **Bai, badakit, baina...**

– **Eta hemen egon zara negu osoan?**

– **Bai.**

– **Zu bai ausarta! Negu gorria hemen eginda, gauza ugari izango duzu kontatzeko...**

– **Ba, bai... Gau baten otso bat agertu zen, eta arineketan ostendu behar izan nuen oteen azpian, eta ez ninduen harrapatu!!**

– **Hara, hara, hara!**

– **Halako ausardia eta tenplea!**

– **Gugaz etorri behar duzu artaldera. Zatoz!**

Lagun berriakaz artaldera joan zen, eta negu gorriko pasadizoak kontatzen jarraitu zuen, ardi guztiak adi-adi zeuzkala. Ostean, bellarra gozoen dagoen lekuetara eramán zituen Latxak. Negu osoa han eman eta gero, Galeako txoko guztiak ezagutzen zituen. Lagun berriakaz ijiji eta ajaja zebilen, aurreko ardiak guztiz ahaztuta. Paskala artzainak eta Petronilo txakurrak, gainera, goxo hartu zuten. Galean behinola baino hobeto zebilen.

Hirukira olgetan

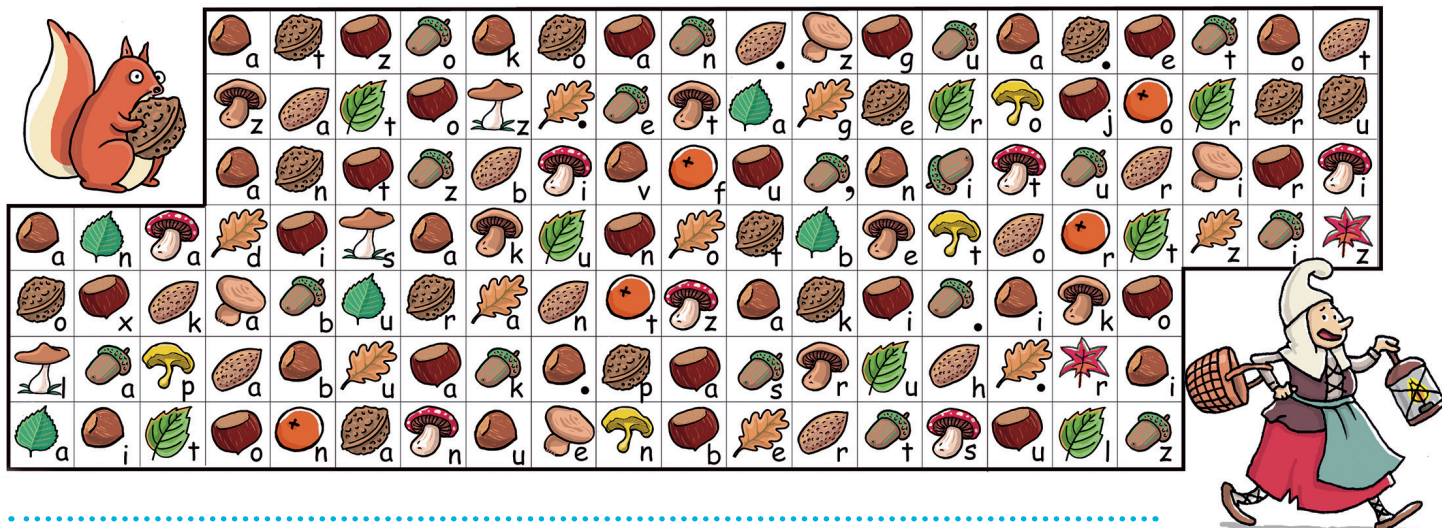
© GARBIÑE UBEDA

SOLUZIOAK:

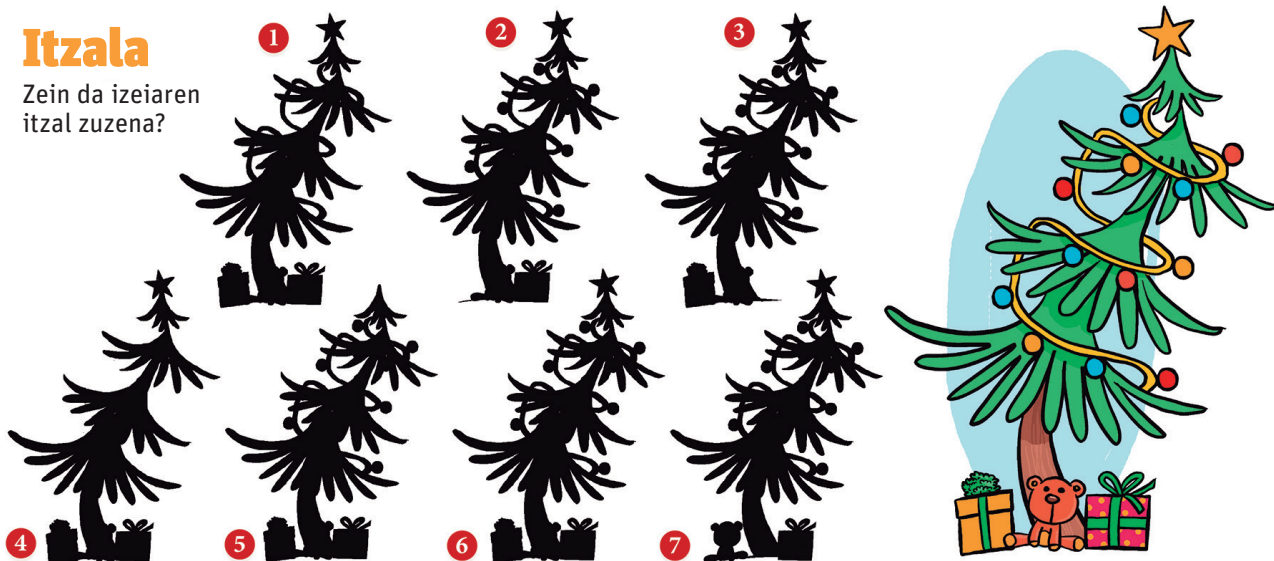
AURREKO
SOLUZIOAK

Labirintoa Gure kategorria Mari Domingiren atzetik dabil, fruitu asko baititu saskian. Jarraitu sekuentziari, eta erori zaizkion aleak batzen lagunduko diozu kategorriari. Mari Domingirenganaino iritsi behar duzu. Bide batez, lauki bakoitzeko hizkiak agertu ahala, behean idatzi eta esaera zahar bat osatuko duzu.

Itzala

Zein da izeiaren itzal zuzena?

Erabili meloia Gorde erosketa-tiketa

Kontsumitu buruarekin

#KontsumitzenJakin

Euskadi, auzolana, bien común

kontsumoBIDE
KONTSUMOKO EUSKAL INSTITUTUA
INSTITUTO VASCO DE CONSUMO

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

f t i www.kontsumobide.eus

Aldea dago!

Erreparatu ongi bi irudiei, eta markatu bien artean dauden aldeak; 20 dira guztira.

Sudokua

Bete hutsuneak, EROA hitza osatzen duten hizkiak (E, R, O, eta A) dagokien tokian jarri. Gogoratu hizki bakoitza behin agertu behar dela lerro, zutabe eta area bakoitzeko.

EuskarAbentura

2024

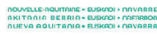
- ▶ 2007-2008-an jaiotako gazteak
- ▶ Martxoaren 8ra arte

IZEN EMATE EPEA ZABALIK!

▶ www.euskarabentura.eus

▶ Babesteak

▶ Laguntzaileak

▶ Hedabideak

tutorialen txokoa

Askotarikoak ikasten

Margoak berrerrabiliz

Opor-egunetan seme-alabakaz, neba-arrebakaz edo zuk zeuk zer egin ez dakizula? Hona hemen Harrapazank egitasmoak etxean egiteko proposatutako lehenengo tutoriala!

Dantza urbanoan trebatuz

Aldaka astindu eta dantzan trebatu gura duzu? Hona hemen Harrapazank-ek dantza urbanoan aritzeko tutoriala; murgildu zaitez slide, kriss kross eta running man pausoen artean.

Koloreztatu mundua

Bizarra Lepoan euskara elkartearen ekimenez, koloretako margoakaz askotariko plantillak erabiltzeko aukera izango duzu ondoko QR-a eskaneatuz gero; aukera galduko duzu?

Oparitu esperientzia bat!
Oparitu egonaldi bat!

ZIUR ASMATZEN DUZULA!

A family running through a field of tall grass, with a QR code and a sign for neka.

neka
OPARI BONUAK
OPARI TXEKEAK

nekatur
Nekazalturismo Elkartea • Euskadiko landa ostatuak
Asociación Nekazalturismo • Alojamientos rurales de Euskadi

www.nekatur.net *crogi hemen!* 943 32 70 90

Idatziozu gutuna Olentzerori!

Kaixo, Olentzero eta Mari Domingi

Olentzero eta
Mari Domingiren
borda

Basoko bidea, 24
Euskal Herria

Osasuna eta feminismoa

GARAZI HIDALGO Familia-medikua (eta beste)

Antsietatea, diabetesa, arnasteko arazoak, mina, minbizia, nekea... egunerokoak dira lehen arreta-ko kontsultetan. Are gehiago herri eta auzo langi-leetan, prekarizazioak eta pobrezia ondorearen intzidentzia areagotzen dutelako. Hori aztertu du Lalondek 1974an abiatu eta 1991n Whitehead eta Dahlgrenen garatutako ikerketa-bideak. Biologia ez da gaixotze-prozesuan eragin handiena duen faktorea, osasuntsu bizitzeko, funtsezkoak baitira lana, hezkuntza, ingurugiroa, harreman sozialak eta etxebizitza ere.

Maizenik, indibiduala da osasun sistemak gaitzari aurre egiteko proposatzen duen bidea, baina arazo kolekti-boei ezin zaie indibidualki erantzun. Badira bide kolektiboa urratzen ari diren ekinbide boluntario solte batzuk, osasun sistemaren barruan zein kanpoan, baina babesa falta dute.

Bizitzeko era autonomo, solidario eta gustagarria da osasuna, Perpinyàko 1976ko mediku kongresuak proposatutako definizioaren arabera. Baina horren kontra egiten du sistema kapitalista, zisheteropatriarkal, arrazista eta kolonialistak. Bizitza bizigarriagoak izateko, osasuntsuago bizitzeko, sistema iraultzea ezinbestekoa da, eta horregatik ere garrantzitsua izan zen azaroaren 30eko greba feministarekin bat egitea.

Ez da beste lantegi itxiera bat

ENDIKA ALABORT Ekonomialaria

Nork erabakitzen du etxebizitzak, berdeguneak edo industriagune bat eraiki edo eraitsi behar dela. Politika hauek jasango dituztenek ez dute ezer gutxi esateko, udal-mailatik gora zehazten baita. Sineskorrak bagina, pentsa genezakeen gure borondatea ordezkartza bidezko demokraziaren bidez kudeatzen dela, baina, kaleko edonori galdetuz, erantzuna argia izango da.

Urrun dauden botere ekonomikoek ere gure inguruko herrien fisionomia zehazten dute. Inbertsio funtsak dira batzuk, baita industria sektoreko enpresa transnazionalak ere. Hemen, «demokrazia lantegiaren atean amaitzen da» esaera hitzez hitz aplikatzen da, azkenaldian indarra hartu duena, Mecanerren kasuan.

Eskualdean, zer nolako egitura ekonomikoa nahi dugu? Mecanerren enpresaren kasuan, ba al dago aukerarik ekoizpen prozesuak berraldatzeko, sektoreko erronkei aurre egiteko? Prozesu horren protagonistak kaltetuak berak izan beharko lirateke, langileak. Hala ere, ikusle pasiboak izatera kondenatu nahi dituzte, lantegiaren etorkizuna Stellantisen esku utziz. Gure bizitzetan eta lurraldean funtsezko eragina duten gainerako erabakiekin egiten den bezala. Erronka da dinamika hori iraultzea.

UMEEN GABONETAKO PARKEA

ABENDUAK 16/ URTARRILAK 7

EROSI ZURE
SARRERAK
ONLINE

B! E! C! BILBAO
EXHIBITION
CENTRE

EXPOSSIBLE!

*Dibertsioa
Baliokekin*

hirukalagunen txokoa

Parte hartuz, sari ed

Uribekostarren ekarpenari esker egin du bidea HIRUKA komunikazio-taldeak azken hamalau urteotan, eta hemendik aurrera ere halaxe egitea da gure helburua. Egin zaitez HIRUKA lagun eta beheko produktuen zozketan parte hartu ahal izango duzu; daborduko baldin bazara, lerroon alboko argibideei jarraitu besterik ez daukazu!

Euskal mitologiak blai

Aritzta Bergara idazle eta adituaren azken lanaz gozatu gura duzu? Hona hemen aukera.

Errigora kutxa

Nafarroako uztarik paregabeena etxean izateko aukera izango duzu kutxa ederragaz.

Ibaizabalen liburuak

10 urtetik gorako liburu-sorta ederra prestatu dugu. Zuretzat gura dituzu?

Nekaturrerako bonua

Erreserba bat egiteko 80 euroko bonua dugu zozkatzeko. Norentzat ote?

Jimmy Lion galtzerdiak

Her dendaren ekimenez, galtzerdi-kutxa honi jabe bat emango diogu.

Eskaladan trebatu gura?

Sputnik Climbing Berangon egunpasa egiteko sarrera bikoitza, zure eskura.

errak esku-eskura!

Zozketa bakoitzaren inguruko informazio gehiago **HIRUKA.EUS** webgunean topa dezakezue.

Beheko sariren bat lortzeko zozketan parte hartu gura baduzu, eman ezazu izena **HIRUKA.EUS** webguneko **ZOZKETAK** atalean urtarrilaren 14a baino lehenago. Zozketa bakoitzeko atal bana egongo da; eman izena dagokion lekuan.

Donostiako Aquariuma

Donostiako akuario ikusgarrienaz gozatu gura duzu? Bada, eman izena!

Pamielaren liburuak

Katutxoren abentura-sortaz gozatzeko aukera izango duzu; 0-4 urte.

Itxas-ikus liburudenda

Algortako denda honen ekimenez, *Gehiago nahi zuen balea* liburua, zozkagai (+4 urte).

Jimmy Lion galtzerdiak

Oso dendak eskainitako galtzerdi-sorta honentzako jabe bila ari gara. Zu izango ote?

Lezaun upategira bisita

Errigoraren ekimenez, otsailaren 25ean, bi pertsonentzako bisita eta bazkaria, zozkagai.

Irulegiko Eskua, lepora

Irulegiko Eskuaren altzairuzko zintzilikari ederra zozkatuko dugu Irati dendari esker.

Joanen etorria

Xenpelar bertsolari handia 1869an joan zen, garai **honetantsu**, 33 urte zituela. Etorri handiko bertsolaria genuen errenteriarra, askoren iritziz, XIX. mende-ko bertsolaririk onenetakoa. Juan Frantzisko Petriarena Rekondo zuen izena, eta Xenpelar goitizena **jaiotetxetik** hartu zuen: *Senperelarre* > *Xenpelarre* > *Xenpelar*.

Jorge Oteiza Enbil eskultore eta pentsalari handia ez zen euskalduna, baina bai euskal kulturaren maitale eta defendatzaile sutsua. Xenpelar bertsolariari aparteko miresmena zion, eta honen heriotzaren 100. urteurrenean, haren eskultura bat egitea proposatu zion Errenteriako Udalarari. Xenpelarren irudi hark zazpi metroko garaiera izango zuen. Azalpen bitxia eman omen zuen jenio biziko jenioak: bertako ikastola eraikin zapal batean zegoen eta eskultura luze-luze hark zeruranzko proiektzioa emango zion inguruari, zapaltasunarekiko kontrastean, Andoni Egaña bertsolari handiak Berriako urriko zutabeen gogorarazi zigunez.

Idea hura, baina, ez zen izan orduko agintarien gogokoa eta bertan behera utzi zuten Oteizaren proiektua. Ezezo harekin ikaragarri **petraldu** ei zen Orioko **artistatzarra**, baina bere etorria ezin gelditu eta Xenpelarren irudi berri bat sortu zuen, neurri txikian: Xenpelar eseria. Irudi ederra zen, Oteizaren sorkari guztiak legez, baina hark bazuen berezitasunik, ondo erreparatuz gero. Azpiko idazkunak haxe zioen: «Xenpelar-ek eskertzen dio bere erri Errenteriari». Alabaina, irudiaren besoen gurutzamendu estrategikoak sotilki erakusten zuen **popatik hartzera bidali** nahi izan zituela bere proposamena baztertu zuten agintariak. Jorge 2003an joan zitzaigun, Txillidarekin **onezkoak egin** ondoren, 94 urte zituela.

Trino Azkoitia Azpitarte oraintsu zaigu joana, 77 urterekin. Trinoren etorria ere goraipatzekoa da, bertsotan polito egiten baitzuen, baina haren etorriaz gain hura Getxora etorria eskertzen dugu biziki Uribe Kostako euskaltzale eta bertsozaleok. Izan ere, Algortako Bertsolari Eskola Andoni Iriondorekin batera sortu ez ezik, gure bihotzak ere irabazi zituen Trino gureak bere zalotasuna, jatoritasuna, eskuzabaltasuna, leialtasuna eta **engaiamendua** direla bitarte. Trinori eskultura bat egitekotan, gorantz barik, zabalerantz egin beharko litzaioke, inguruko bazter guztietara zabaldu baitzuen bere izaera karismatikoaren itzala.

Bertoratu hintzenezan, Trino, *ondo etorri* esan genian moduan, orain *ondo joan* esaten diagu, hoan lekura hoala. Atsedean ederra merezi duk, haziak ondo ereinda utzi baitituk **lurreon!** ◀

Berba azoka

Honetantsu

Honetan, gutxi gorabehera.

Jaiotetxe

Norbait jaio den etxea.

Petraldu

Gaiztotu, zitaldu.

Artistatzar

Artista handia.

Popatik hartzera bidali

Pikutara bidali, antzarak ferratzera bidali, txakurraren salara bidali.

Onezkoak egin

Bakeak egin, adiskidetu.

Engaiamendu

Konpromisoa.

Lurreon

Lur honetan.

ABENDUAK 17 DICIEMBRE
Auditorium // 17:00, 19:00 // 6 €

GOIAZEN 10.0
Pausoka (Euskadi)

ABENDUAK 22 DICIEMBRE
Auditorium // 20:30 // 10 €

THE BINILO'S
(Euskadi)

ABENDUAK 26 DICIEMBRE
Auditorium // 18:00 // 6 € // BONOIA: 18 €

KUTXARTEAN
Teatro Paraiso (Euskadi)

ABENDUAK 27 DICIEMBRE
Auditorium // 18:00 // 6 € // BONOIA: 18 €

PIN PANG
Xabi Larrea (Euskadi)

ABENDUAK 28 DICIEMBRE
Auditorium // 18:00 // 6 € // BONOIA: 18 €

LOTI EDERRAK
Glu Glu Producciones (Euskadi)

ABENDUAK 29 DICIEMBRE
Auditorium // 18:00 // 6 € // BONOIA: 18 €

MR BO
Marie de Jongh (Euskadi)

Leioa
KULTURA

Algortako Dendak

*Gabonetan
noski!*

Abenduaren 13tik 27ra
Del 13 al 27 de diciembre

2.000 EURO

**BAINO GEHIAGO
SARITAN**

MÁS DE

2.000 EUROS

EN PREMIOS

Getxo
bizi ezazu

Ekonomia -Sustapena
Promoción económica